

ÇOCUK KİTAPLARININ OKUNABİLİRLİK ÖLÇÜTLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi

Okuma becerisinin okuma alışkanlığına dönüşmesinde çocuk kitaplarının büyük rolü vardır. Çocuğun geleceğine ve geleceğin çocuklarına yön veren kitapları hazırlarken düzeye ve okunabilirlik ölçütlerine dikkat etmek gerekir. MEB tarafından 1996 yılında "Çocuk Kitapları Dizisi " çerçevesinde yayımlanan 52 çocuk kitabı , okunabilirlik ölçütleri açısından incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar oldukça ilginçtir: Kitapta kullanılan cümlelerde ortalama kelime sayısı 10, kelimelerdeki hece sayısı ise 3 ve daha fazladır. Kitaplarda ilgi çekici cümlelere ağırlık verilmediği, soyut ve düzey üstü anlatımların olduğu, ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak söz konusu kitapların okunabilirlik ölçütlerine uygun olmadığı saptanmıştır.

Bilgi edinmenin çeşitli yolları vardır. Ancak en üstün bilgi alma yolu okumadır. Okuma çocukluk yıllarında edinilen bir beceridir. Bu becerinin kazanılmasında okuma eğitiminin büyük rolü vardır. Okuma eğitimi, çocukların alfabedeki harfleri öğrenmesi, buna dayalı olarak kelimeleri tanıması, cümleleri doğru olarak okuyabilmesi şeklinde anlaşılıyorsa, çevremizde bu amaçları gerçekleştirecek çok sayıda kitap bulunmaktadır. Ancak, okuma eğitimi; çocukların okudukları bir yazıyı anlaması, bunlar üzerinde düşünmesi, eleştirmesi, uygulamaya koyması, istedik davranışlar edinmesi; bireysel değerlerini geliştirmesi, sanat zevki edinmesi, dünya görüşünü geliştirmesi, okumayı alışkanlık haline getirmesi, olayların analiz-sentez ve değerlendirmesini yapabilmesi, kısaca beyin teknolojisini geliştirmesi olarak anlaşılıyorsa, karşılaştığımız her kitap bu amaçları gerçekleştirememektedir. Bu amaçları gerçekleştirebilecek, çocuğun geleceğine ve geleceğin çocuğuna yön verecek kitapları hazırlarken veya seçerken, bazı ilkelere dikkat etmek gerekmektedir. Bunlara okunabilirlik ilkeleri denilmektedir.

Okunabilirlikle ilgili ilk laboratuvar araştırmaları 1900'lü yıllarda Sorbonne Üniversitesi Profesörlerinden Emile Javal ile başlamış ve hızla dünyaya